

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ

УДК 378.012-027.511:81(045)

DOI: 10.12958/2227-2844-2019-6(329)-2-193-204

Лі Вейхуа,

аспірантка кафедри педагогіки навчально-наукового інституту педагогіки і психології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ, Україна.

li.weihua95p@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-0305-2311>

ЛІНГВОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЯК СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА: ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПОНЯТТЯ

Сучасне світове суспільство, яке вступило в епоху глобалізації, має гостру потребу в осмисленні лінгвокультурних процесів, що відбуваються в ньому. З одного боку, необхідно досліджувати мовні тенденції, які сприяють «окультуренню» націй, з іншого боку, потребують осмислення фактори впливу сучасної культури на формування адекватного й необхідного своєрідного ключа – «комплекту грамотності», який буде сприяти успішній адаптації людини у сучасному глобальному суспільстві.

Предметом нашого дослідження є мовна культура й лінгвокультурна компетентність. Аналізуючи ці два поняття, ми вважаємо, що без усвідомлення й освоєння мовної культури не може бути сформована лінгвокультурна компетентність, а без формування лінгвокультурної компетентності неможливо опанувати мовною культурою.

Мета статті – визначити зміст та структуру лінгвокультурної компетентності особистості у контексті формування цього явища в освітньому процесі ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації.

Однією із характерних ознак сучасного глобального світу на початку третього тисячоліття є стрімке зростання соціальної мобільності людства. В першу чергу, йдеться про академічну, професійну (трудова) та інформаційну мобільність. Вже нікого не дивує той факт, що молоді люди з різних країн світу відправляються на короткострокове або повноцінне довгострокове навчання в інші країни, відбувається інтенсивний обмін учнями, студентами та викладачами між закладами освіти різних держав.

Так, за офіційними даними Державної служби статистики України кількість студентів, які навчалися у ЗВО України III-IV рівня акредитації у 2017-2018 навчальному році, складала 1,33 млн. чол., у той час як

понад 70 тис. чол. виїхали на навчання за кордон (що складає більш ніж 5% від загальної кількості студентів України), з них понад 40 тис. чол. навчаються у сусідній Польщі.

За даними Центру Китайської глобалізації (CCG) у 2016 році понад 544 тис. китайських студентів проходили навчання за кордоном, що на 3,97% більше, ніж у 2015 році. Китай є ключовим джерелом іноземних студентів для США, Канади, Австралії, Японії, Південної Кореї та Великої Британії. До того ж, дані Міністерства освіти Російської Федерації свідчать, що в російських ЗВО навчаються понад 250 тис. іноземних студентів, з них майже 5% – громадяни Китаю.

Зрозуміло, що дані офіційної статистики не можуть абсолютно точно відображати реальну ситуацію із сучасною академічною мобільністю у глобальному світі. Проте, ці дані безумовно свідчать про наступне: існує чітко виражена тенденція, що студентська молодь України та Китаю все частіше прагне навчатися у розвинених країнах світу (США, Канада, Німеччина, Франція, Іспанія, Велика Британія та ін.), а також у сусідніх країнах (Польща та Росія, відповідно).

В «Доповіді про розвиток людини» (ДРЛ) 2009 р. у ч.1. «Свобода й пересування: як мобільність може стимулювати розвиток людського потенціалу» стверджується: «Щороку понад 5 млн. чол. перетинають міжнародні кордони, щоб переїхати жити в розвинену країну» (Доклад, 2009, с. 9).

За кордоном на постійній основі працює більш 3 млн. 200 тисяч громадян України. Про це у 2018 році повідомив міністр соціальної політики Андрій Рева. За його словами, трудова міграція має сезонний характер і в ній задіяні до 9 млн. українців.

За 30 років після початку проведення політики реформ і відкритості число китайців, що емігрували за кордон, можливо, перевищить 4,5 млн. чоловік. Загальна чисельність китайської діаспори за рубежом становить 45,43 млн. чоловік, посідає перше місце за чисельністю. Ці дві цифри були зафіксовані в першій синій книзі «Доповідь з вивчення китайської діаспори», опублікованої 15 серпня 2011 року в Пекіні.

Інша характерна ознака сучасного глобального світу полягає в тому, що життєдіяльність людини відбувається в умовах мультилінгвального й полікультурного суспільства. За даними ООН у 2018 році налічувалося 195 незалежних держав. При цьому на нашій планеті офіційними державними вважаються 95 мов.

У контексті вищезазначеного перед закладами вищої освіти у сучасних умовах глобального світу постає завдання не лише сформувати професійну особистість майбутнього фахівця, але й підготувати його до життя й професійної діяльності у мультилінгвальному та полікультурному середовищі, тобто йдеться не лише про необхідність формування його вузькопрофесійної компетентності, але й розвиток полікультурної, комунікативної, іншомовної компетентності майбутнього фахівця тощо.

У цьому зв'язку важко переоцінити роль формування лінгвокультурної компетентності студентів під час їхнього навчання у ЗВО, адже на відміну від суто комунікативної (іншомовної) компетентності, лінгвокультурна компетентність передбачає не лише наявність у студентів знань з іноземних мов та сформованих вмінь та навичок їх використання у ситуаціях комунікації, але й розуміння ними особливостей категоризації та концептуалізації універсальних та національно-специфічних понять та явищ, притаманних тієї чи іншої лінгвокультурі. Іншими словами, іноземна мова засвоюється у нерозривному зв'язку із вивченням менталітету народу, що її використовує, з урахуванням національно-культурних та історичних особливостей її розвитку, лінгвокультурних традицій вживання різноманітних мовних та мовленнєвих одиниць тощо.

У руслі нашого дослідження нас найбільше цікавить вимога функціональності володіння випускниками ЗВО іноземною мовою на рівні, еквівалентному рівню освіченого носія мови, що передбачає переорієнтацію професійної іншомовної підготовки на інші – **лінгвокультурні** аспекти, причому пріоритетним представляється розгляд відповідної **компетентності – лінгвокультурної** – не як результату педагогічного проектування, а як результату рефлексії лінгвокультурного досвіду студентів.

Універсалізоване трактування **компетентності**, розглянутої безвідносно до специфіки певної наукової галузі, представляє її як поінформованість, авторитетність; категорію, що належить сфері відносин між знанням і практичною діяльністю людини; кваліфікаційну характеристику індивіда, узятую в момент його включення в діяльність. Цінним з наукових позицій представляється той факт, що компетентність є можливою й деяким чином відносною, оскільки оцінку діяльності, у якій проявляється компетентність, дають інші суб'єкти.

Компетентність фахівця з вищою освітою розглядається як виявлені ним на практиці прагнення й здатність (готовність) реалізувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості й ін.) для успішної творчої (продуктивної) діяльності в професійній і соціальній сфері, усвідомлюючи її соціальну значимість і особисту відповідальність за результати цієї діяльності, необхідність її постійного вдосконалювання (Татур, 2004).

Поняття «мовна компетенція» було введено наприкінці 50-х років американським лінгвістом Н. Хомським. Мовна компетенція розумілася ним як знання носія мови про свою мову. Але знання й практика в його концепції були розділені. Він вважав, що мовна компетенція є «системою уявлень про граматику мови», які даються людині від народження, тобто властиві людині як «біологічному виду», і залежать від її життєвого досвіду, місця проживання, навколишнього середовища і т.і. (Хомський, 1995, с. 66).

Д. Слобін визначав зміст поняття «мовна компетентність» як «мовну здатність» або «мовну активність», указуючи на відмінність «між тим, що людина теоретично здатна говорити й розуміти, і тим, що вона насправді говорить і розуміє в конкретних ситуаціях» (Слобін, 1976, с. 156).

І. Горелов під мовною компетенцією розумів «реальне знання мови», яке зберігається й у загальній пам'яті народу, і персональній пам'яті кожної людини: це система мовних знаків, правил їх сполучуваності й вживання (Горелов, 1987, с. 34).

М. Вятютнев розглядає мовну компетенцію як «придбане інтуїтивне знання невеликої кількості правил, які лежать в основі побудови глибинних структур мови, преутворених у процесі спілкування в різноманітні висловлення, тобто поверхневі структури» (Вятютнев, 1975, с. 58).

Термін «культурна грамотність», розроблений американським ученим Е. Хіршем, дістав своє відображення в книзі «Культурна грамотність: Що повинен знати кожний американець» («Cultural Literacy: What Every American Needs To Know»). Автор пише: «Культурна грамотність, на відміну від спеціальних знань, означає знання, що розуміються всіма. Це та інформація, яку наша країна визнала корисною й тому її варто зберігати... Культурна грамотність – це контекст того, що ми говоримо й читаємо; це частина того, що робить Американця Американцем» (Hirsch, 2002, p. 214).

З метою даного дослідження доцільно розділити поняття культурної компетентності й лінгвокультурної компетентності. Термін «культурна компетентність» уведений Ю. Прохоровим (Прохоров, 2008, с. 114). Під ним розуміється та частина національної культури, яку засвоїв індивід і користується нею у теоретичному або практичному плані.

Культурна компетентність особистості повинна збігатися за основними параметрами (цінностями, уявленнями, принципами) із національною культурою. Якщо цього не відбувається, виникає конфлікт особистості з навколишньою культурою. Культурна компетентність може використовуватися представниками даної культури в самих різних галузях: політиці, науці, літературі, усіляких видах творчості, у тому числі музичній, живописній, хореографічній та ін., її окремі аспекти можуть бути обмірйовані для окремих індивідів і груп людей.

У той же час найважливіша частина культурної компетентності визначає спілкування членів соціуму, диктуючи їм певні обмеження, норми, правила, ритуали, обов'язкові для виконання в рамках даної культури, що і є специфічними для різних національних, релігійних, професійних і т.п. співтовариств.

Оскільки предметом нашого дослідження є формування однієї зі складових комплексного педагогічного феномена **комунікативної компетентності** – лінгвокультурної компетентності майбутніх фахівців –

важливо відзначити несинонімічність термінів «комунікативна компетенція» і «комунікативна компетентність».

У ході нашого дослідження ми, слідом за Р. Мільруд, дійшли висновку, що *комунікативна компетенція* – це галузь (галузі) успішної комунікативної діяльності на основі засвоєних засобів і стратегій мовного спілкування, підкріплюваних мовними навичками й мовними вміннями. На відміну від комунікативної компетенції, *комунікативна компетентність* визначається у сучасній науці як інтегративний особистісний ресурс, що забезпечує успішність комунікативної діяльності (Мільруд, 2005).

Важливо зауважити, що в дослідженнях останніх років багато педагогів-методистів (Л. Алексєєва, В. Сафонова, Є. Соловова й ін.) пропонують привести перелік компонентів предметного змісту іншомовної комунікативної компетентності у відповідність із загальноєвропейськими (загальносвітовими) компетенціями.

Вирішення цього питання представляється нам важливим у зв'язку із Болонськими угодами, які підписала й Україна. Згідно з моделлю, запропонованою в документі Ради Європи (1997), у структуру комунікативної компетентності включені наступні компоненти: лінгвістичний компонент (*linguistic component – lexical, phonological, syntactical knowledge and skills*), соціолінгвістичний компонент (*sociolinguistic component*), прагматичний компонент (*pragmatic component – knowledge, existencial competence and skills and know-how relating to the linguistic system and its sociolinguistic variation*).

В авторських наукових дослідженнях, виконаних у даному руслі, крім компетенцій, запропонованих Радою Європи, виділяються й піддаються структурно-функціональному аналізу додаткові компетенції й компетентності, що входять до складу багатокомпонентного феномена комунікативної компетентності, зокрема такі: інформативна, когнітивна, предметна, міжкультурна, лінгвокраїнознавча, емпатійна, лінгвокультура й ін.

Враховуючи важливість різних форм спілкування для існування й розвитку людської цивілізації, доцільно виділити цю частину культурної компетентності в окремий аспект, для позначення якого Л. Городецькою був запропонований термін *лінгвокультура компетентність*. На думку вищевказаного автора, відмінність між культурною компетентністю й лінгвокультура компетентністю – це відмінність частини й цілого: лінгвокультура компетентність є тією частиною культурної компетентності, яка відповідає за комунікативну поведінку особистості в рамках тієї чи іншої лінгвокультури (Городецкая, 2009, с. 49). При цьому стратегії комунікативної поведінки є набагато ширшими за поняття «мовлення» і «дискурс», тому що включають ланцюжки культурно-обумовлених вербальних і невербальних дій, які, у свою чергу, складаються зі знаків різного типу, тому вони помітно виходять за рамки мовних явищ, досліджуваних лінгвістикою. За рамки лінгвістики

виходять і ціннісні уявлення, норми, правила, що відносяться до галузі культури й визначають вибір комунікативних стратегій. Із цього випливає, що лінгвокультурна компетентність є феноменом культури, а не феноменом мови.

Лінгвокультурна компетентність ураховує роль невербальних засобів спілкування й специфіку трьох сторін спілкування: комунікативної, інтерактивної й перцептивної. Лінгвістичний компонент даної компетентності відповідає комунікації, соціальний – інтеракції, культурологічний – перцепції (Андронкіна, 2008, с. 114).

Комунікативна сторона спілкування відбиває прийом й передачу інформації й характеризується вербальною й невербальною комунікацією. Вербальна комунікація представлена природньою мовою й мовленням. До засобів невербальної комунікації належать: оптико-кінетична, пара- і екстралінгвістична, організація простору й часу комунікативного процесу, візуальний контакт. Сукупність перерахованих засобів доповнює, заміщує мовлення, репрезентує емоційний стан людей, що спілкуються.

Інтеракція здійснюється в ході спільної діяльності, при цьому в результаті взаємодії забезпечується іншомовне спілкування. У процесі спілкування важливо не тільки обмінятися інформацією, але й організувати обмін діями, спланувати загальну стратегію.

Перцепція реалізується у взаєморозумінні партнерів із спілкування. Ефективність спілкування й розуміння залежить від культурних і етичних правил тих осіб, що спілкуються. У спілкуванні необхідно враховувати бажання, наміри, досвід партнера, оскільки пізнання іншої людини розглядається як підстава не тільки для розуміння партнера, але й для встановлення з ним погоджених дій особливого роду. Перцепція реалізується в механізмах ідентифікації й рефлексії, емпатії й атракції, які дозволяють досягти позитивного ефекту міжособистісного сприйняття.

Узагальнений системний аналіз змісту поняття «лінгвокультурна компетентність» дозволяє представити основні дослідницькі позиції у вигляді декількох наукових напрямків, у рамках яких розглянуті його основні ознаки:

1) культурологічний, компетентнісно-зорієнтований – лінгвокультурна компетентність трактується як частина культурної компетентності особистості, проявляється у спілкуванні і являє собою сукупність взаємозалежних уявлень про загальні норми, правила й традиції вербального й невербального спілкування в рамках тієї чи іншої лінгвокультури. Лінгвокультурна компетентність характеризується інституціональною, конвенціональною, семіотичною і лінгвістичною ознаками (Городецкая, 2007);

2) комунікативний – лінгвокультурна компетентність розуміється як процедурні знання, необхідні й реалізовані в конкретних комунікативних сферах і ситуаціях у формі конкретних мовних

висловлень або конкретної комунікативної поведінки й обумовлені тією частиною лінгвокультурної компетентності, яка була засвоєна даною субкультурою або особистістю (знаннява ознака поняття);

3) лінгвокультурологічний – лінгвокультурна компетентність розглядається як феномен культури, а не феномен мови, заснований на взаємодії мови й культури для розширення й поглиблення уявлень про людську мову (лінгвокультурна ознака поняття) (Елизарова, 2000);

4) лінгводидактичний – у рамках даного напрямку лінгвокультурна компетентність трактується як самостійно реалізована здатність людини, заснована на набутих знаннях про культуру, втілених у певній національній мові; уявленнях про загальні норми, правила й традиції вербального й невербального спілкування в рамках даної лінгвокультури (прагматична ознака поняття).

Лінгвокультурна компетентність визначається як здатність і готовність до адекватного взаєморозуміння й взаємодії із представниками іншого лінгвокультурного соціуму на основі оволодіння знаннями про світ, відбитими в одиницях мови й утворюючими когнітивний фундамент комунікації.

Лінгвокультурна компетентність є частиною культурної компетентності особистості, яка проявляється у спілкуванні і являє собою сукупність взаємозалежних уявлень про загальні норми, правила й традиції вербального й невербального спілкування в рамках даної лінгвокультури. Лінгвокультурна компетентність включає інституціональний, конвенціональний, семіотичний і лінгвістичний компоненти (Городецкая, 2007).

Лінгвокультурна компетентність особистості, таким чином, визначається наступними факторами: грамотне володіння рідною і іноземними мовами, знання рідної культури й зарубіжної (літератури, мистецтва, музики, живопису, політики, географії), толерантність і повага до інших культур і традицій.

Таким чином, лінгвокультурна компетентність розглядається у комплексному комунікативно-когнітивному аспекті й передбачає володіння різними видами мовної діяльності в даному соціокультурному просторі, уміннями сприймати чуже мовлення й чужу культуру, створювати власні висловлення із урахуванням умов і завдань толерантного спілкування (Шкатова, 2007).

Ґрунтуючись на результатах проведеного поняттєво-термінологічного аналізу, надамо трактування центрального поняття нашого дослідження – лінгвокультурної компетентності майбутніх фахівців.

Під **лінгвокультурною компетентністю** ми розуміємо інтегративну якість особистості, яка включає знання, уміння, навички, пов'язані з відбором, засвоєнням, переробкою, трансформацією й використанням у практичній діяльності інформації про лінгвокультуру,

про загальні норми, правила й традиції вербального й невербального спілкування в рамках тієї чи іншої лінгвокультури.

Лінгвокультурна компетентність майбутніх фахівців трактується нами як інтегративна якість, яка відбиває готовність і здатність до взаєморозуміння й взаємодії із представниками іншого лінгвокультурного соціуму на основі оволодіння знаннями про іншу лінгвокультуру й соціонормативним комунікативним досвідом з метою їх реалізації в різних сферах професійної діяльності.

Розглядаючи питання про змістовне наповнення лінгвокультурної компетентності, необхідно відзначити, що традиційно багатьма вченими змістовний аспект компетентності розглядається в термінах «знання», «навички», «уміння», «досвід діяльності», «якості». Серед найцінніших для нашого дослідження концепцій, які стосуються визначення структурних компонентів лінгвокультурної компетентності, виділяються наступні: структура лінгвокультурної компетентності як явище свідомості включає дві складові: **інтракультурну компетентність** – знання норм, правил і традицій власної лінгвокультурної спільності, і **міжкультурну (або інтеркультурну) компетентність** – знання загальних лінгвокультурних норм, правил і традицій іншої лінгвокультурної спільності (Городецкая, 2007).

Виходячи з того, що **формування** в педагогіці – процес розвитку явищ, процесів, систем під певним педагогічним впливом; будь-які зміни, новотвори, ускладнення індивідуумів, соціальних груп, освітнього співтовариства, ми будемо розуміти під **формуванням лінгвокультурної компетентності майбутніх фахівців** цілеспрямований спеціально організований процес, який має на меті розвиток інтегративної якості особистості, яка відбиває готовність і здатність до взаєморозуміння й взаємодії із представниками іншого лінгвокультурного соціуму на основі оволодіння знаннями про іншу лінгвокультуру й соціонормативним комунікативним досвідом з метою їх реалізації в різних сферах професійної діяльності.

Перспективи дослідження бачимо у розробці педагогічних умов, які сприятимуть формуванню лінгвокультурної компетентності майбутніх фахівців в освітньому процесі ЗВО України та Китаю, та експериментальній перевірці їх ефективності.

Список використаної літератури

1. Доклад ООН о развитии человека. 2009. URL: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2009-russian-summary.pdf>.
2. Татур Ю. Г. Компетентность в структуре модели качества подготовки специалиста. *Высшее образование сегодня*. 2004. № 3. С. 20–26.
3. Хомский Н. Язык и проблемы знания. *Вестник МГУ. Филология*. 1995. № 4. С. 130–157.
4. Слобин Д., Грин Дж. Психолингвистика. Москва: Прогресс, 1976. 336 с.
5. Горелов И. Н. Вопросы теории речевой деятельности: Психолингвистические основы искусственного

интеллекта. Таллин: Валгус, 1987. 190 с. **6. Вятютнев М. Н.** Понятие о языковой компетенции в лингвистике и методике преподавания иностранных языков. *Иностранные языки в школе*. 1975. № 6. С. 55–64. **7. Hirsch E. D.,** Kett Joseph F., Trefil J. The New Dictionary of Cultural Literacy. Boston; N.-Y., 2002. 647 p. **8. Прохоров Ю. Е.** Национальные социокультурные стереотипы речевого общения и их роль в обучении русскому языку иностранцев. Москва: URSS, 2008. 224 с. **9. Мильруд Р. П.** Коммуникативная компетенция и коммуникативная компетентность: Чем отличаются эти термины. URL: <http://www.englishteachers.ru>. **10. Городецкая Л. А.** Лингвокультурная компетентность и лингвокультурные коммуникативные компетенции: разграничение понятий. *Вопросы культурологии*. 2009. № 1. С. 48–51. **11. Андронкина Н. М.** Текстовый материал в обучении иностранному языку как специальности: монография. Горно-Алтайск: РИО Горно-Алтайского госуниверситета, 2008. 358 с. **12. Елизарова Г. В.** Культурологическая лингвистика: опыт исследования понятия в методических целях. Санкт-Петербург: Бельведер, 2000. 138 с. **13. Городецкая Л. А.** Лингвокультурная компетентность личности как культурологическая проблема: автореф. дис. ... д-ра культурол.: 24.00.01 / Моск. гос. ун-т. Москва, 2007. 48 с. **14. Шкатова Л. А.** Текстовая деятельность и лингвокультурологическая грамотность. *Текст и языковая личность*. Томск: Изд-во ЦНТИ, 2007. С. 332–336.

References

1. Doklad OON o razvitii cheloveka [Human development report]. (2009). Retrieved from <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2009-russian-summary.pdf> [in Russian]. **2. Tatur, Ju. G.** (2004). Kompetentnost' v strukture modeli kachestva podgotovki specialist [Competence in the structure of model of quality of specialists' training]. *Vysshee obrazovanie segodnja – Higher education today*, 3, 20-26 [in Russian]. **3. Homskij, N.** (1995). Jazyk i problemy znaniya [Language and problems of knowledge]. *Vestnik MGU. Filologija – MSU Bulletin. Philology*, 4, 130-157 [in Russian]. **4. Slobin, D. & Grin, Dzh.** (1976). Psiholingvistika [Psycholinguistics]. Moskva: Progress [in Russian]. **5. Gorelov, I. N.** (1987). Voprosy teorii rechevoj dejatel'nosti: Psiholingvisticheskie osnovy iskusstvennogo intellekta [Problems of theory of speech activity: Psycho-linguistic fundamentals of artificial intellect]. Tallin: Valgus [in Russian]. **6. Vjatjutnev, M. N.** (1975). Ponjatie o jazykovej kompetencii v lingvistike i metodike prepodavanija inostrannyh jazykov [The notion of linguistic competence in the theory of languages and methods of teaching of foreign languages]. *Inostrannye jazyki v shkole – Foreign languages at school*, 6, 55-64 [in Russian]. **7. Hirsch, E. D.,** Kett, Joseph F. & Trefil, J. (2002). The New Dictionary of Cultural Literacy. Boston; N.-Y. **8. Prohorov, Ju. E.** (2008). Nacional'nye sociokul'turnye stereotipy rechevogo obshhenija i ih rol' v obuchenii russkomu jazyku inostrancev [National social and cultural stereotypes of communication and their role in

teaching Russian to foreigners]. Moskva: URSS [in Russian]. **9. Mil'rud, R. P.** (2005). Kommunikativnaja kompetencija i kommunikativnaja kompetentnost': Chem otlichajutsja jeti terminy [Communicative skills and communicative competence: How the terms differ]. Retrieved from <http://www.englishteachers.ru> [in Russian]. **10. Gorodeckaja, L. A.** (2009). Lingvokul'turnaja kompetentnost' i lingvokul'turnye kommunikativnye kompetencii: razgranichenie ponjatij [Linguo-cultural competence and linguo-cultural communicative competences: differences between the notions]. *Voprosy kul'turologii – Issues of cultural studies*, 1, 48-51 [in Russian]. **11. Andronkina, N. M.** (2008). Tekstovyy material v obuchenii inostrannomu jazyku kak special'nosti [Text material in teaching foreign languages as a speciality]. Gorno-Altajsk: RIO Gorno-Altajskogo gosuniversiteta [in Russian]. **12. Elizarova, G. V.** (2000). Kul'turologicheskaja lingvistika: opyt issledovanija ponjatija v metodicheskikh celjah [Culturological linguistics: experience of the notion research with methodic objectives]. Sankt-Peterburg: Bel'veder [in Russian]. **13. Gorodeckaja, L. A.** (2007). Lingvokul'turnaja kompetentnost' lichnosti kak kul'turologicheskaja problema [Linguo-cultural competence of a personality as a culturological problem]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Moskva [in Russian]. **14. Shkatova, L. A.** (2007). Tekstovaja dejatel'nost' i lingvokul'turologicheskaja gramotnost' [Textual activity and linguo-cultural literacy]. *Tekst i jazykovaja lichnost' – Text and linguistic personality* (pp. 332-336). Tomsk: Izd-vo CNTI [in Russian].

Лі Вейхуа. Лінгвокультурна компетентність фахівця в умовах глобалізації як сучасна педагогічна проблема: зміст та структура поняття

У статті визначено зміст та структуру лінгвокультурної компетентності особистості у контексті формування цього явища в освітньому процесі ЗВО України та Китаю в умовах глобалізації.

Автор розглядає лінгвокультурну компетентність майбутніх фахівців як інтегративну якість, яка відбиває готовність і здатність до взаєморозуміння й взаємодії із представниками іншого лінгвокультурного соціуму на основі оволодіння знаннями про іншу лінгвокультуру й соціонормативним комунікативним досвідом з метою їх реалізації в різних сферах професійної діяльності.

Структура лінгвокультурної компетентності, на думку автора, як явище свідомості включає дві складові: інтракультурну компетентність – знання норм, правил і традицій власної лінгвокультурної спільності, і міжкультурну (або інтеркультурну) компетентність – знання загальних лінгвокультурних норм, правил і традицій іншої лінгвокультурної спільності.

Ключові слова: лінгвокультурна компетентність, освітній процес ЗВО України та Китаю, майбутні фахівці, зміст та структура поняття, глобалізація.

Ли Вейхуа. Лингвокультурная компетентность специалиста в условиях глобализации как современная педагогическая проблема: содержание и структура понятия

В статье определено содержание и структура лингвокультурной компетентности личности в контексте формирования этого явления в образовательном процессе вузов Украины и Китая в условиях глобализации.

Автор рассматривает лингвокультурную компетентность будущих специалистов как интегративное качество, которое отражает готовность и способность к взаимопониманию и взаимодействию с представителями иного лингвокультурного социума на основе овладения знаниями о другой лингвокультуре и соционормативным коммуникативным опытом с целью их реализации в разных сферах профессиональной деятельности.

Структура лингвокультурной компетентности, по мнению автора, как явление сознания включает две составляющие: интракультурную компетентность – знание норм, правил и традиций собственной лингвокультурной общности, и межкультурную (или интеркультурную) компетентность – знание общих лингвокультурных норм, правил и традиций иной лингвокультурной общности.

Ключевые слова: лингвокультурная компетентность, образовательный процесс вузов Украины и Китая, будущие специалисты, содержание и структура понятия, глобализация.

Li Weihua. Linguo-Cultural Competence of a Specialist in Conditions of Globalization as a Modern Pedagogical Problem: the Content and Structure of the Notion

The article deals with the analysis of the content and structure of linguo-cultural competence of a personality in the context of the formation of this phenomenon in the educational process of higher educational establishments of Ukraine and China in conditions of globalization.

The object of the research is linguistic culture and linguo-cultural competence. Analyzing these two notions the author arrives at the conclusion that without awareness and acquisition of linguistic culture the linguo-cultural competence cannot be formed as well as without the formation of the linguo-cultural competence it is impossible to master the linguistic culture.

The author analyzes the linguo-cultural competence of future specialists as an integral quality of a personality which reflects his readiness and ability mutual understanding and interaction with the representatives of another linguo-cultural society on the basis of acquiring knowledge about a different linguo-culture and socio-regulatory communicative experience with the aim of their realization in various spheres of professional activity.

According to the author, the structure of the linguo-cultural competence as a phenomenon of consciousness includes the following two components: the intra-cultural competence which consists of the knowledge of standards, rules and traditions of the domestic linguo-cultural community, and the inter-

cultural competence which is represented by the knowledge of general linguo-cultural norms, rules and traditions of different linguo-cultural societies.

Key words: linguo-cultural competence, educational process of higher educational establishments of Ukraine and China, future specialists, content and structure of the notion, globalization.

Стаття надійшла до редакції 09.09.2019 р.

Прийнято до друку 25.10.2019 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Савченко С. В.